

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Gh. Stratulat)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

10 iulie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Anatolie Radevici,
reprezentat de avocatul Valentin Caisîn,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Radevici
împotriva Ministerului Justiției, intervenienții accesorii executorii judecătorești
Nicolae Pașa, Ludmila Ghețiu, Nicolae Nicolaescu privind constatarea încălcării
dreptului la executare în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 01 decembrie 2017, Anatolie Radevici a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea
faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii
judecătorești, compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru asistență
juridică.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 17 iulie 2014 i-a fost eliberat
titlu executoriu nr. 2a-3609/14 cu privire la încasarea de la Maia Duduș și Ion
Duduș în beneficiul său, a sumei de 5400 Euro cu titlu de datorie, 5400 Euro cu titlu
de penalitate, 63 179,45 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, 11 225 de lei cu titlu
de cheltuieli pentru asistență juridică, 659,10 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată
și 6430 de lei, taxa de stat.

A menționat că, în vederea executării hotărârii judecătorești a prezentat titlu
executoriu nr.2a-3609/14 executorului judecătorec Nicolae Nicolaescu.

Prin încheierea din 07 noiembrie 2014 a executorului judecătorec Nicolae
Nicolaescu, titlu executoriu menționat a fost primit spre executare, iar ulterior
executorul judecătorec a aflat că între debitorul Ion Duduș și SA „MAIB-Leasing”
este încheiat contractul de leasing, obiectul contractului fiind automobilul xxxxxxxx

Prin încheierea din 28 ianuarie 2015 a executorului judecătorec Nicolae
Nicolaescu a fost aplicat sechestrul asupra creanțelor și altor drepturi patrimoniale

ale debitorului Ion Duduș ce derivă din contractul de leasing, a fost interzis înstrăinarea obiectului leasingului altor persoane, iar în cazul rezilierii contractului a fost solicitată informarea executorului judecătoresc.

A susținut că, executorul judecătoresc Nicolae Nicolaescu nu a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru identificarea bunurilor ce aparțin debitorului și a solicitat restituirea titlului executoriu, iar la 23 septembrie 2015 a fost dispus restituirea titlului executoriu nr. 2a-3609/14 din 17 iulie 2014, fără executare.

La 02 octombrie 2015 a prezentat titlu executoriu menționat executorului judecătoresc Nicolae Pașa. La aceeași dată executorul judecătoresc Nicolae Pașa a intentat procedura de executare silită și a emis încheierea privind asigurarea executării.

Prin încheierea nr.019-2727/15 din 02 octombrie 2015 a executorului judecătoresc Nicolae Pașa, ÎS „Cadastru”, Direcția Principală de Înregistrare a Transportului și Camera Înregistrării de Stat au fost obligate să furnizeze informația privind bunurile de care dispune debitorul Ion Duduș, totodată fiind dispus interzicerea înregistrării/reînregistrării oricăror tranzacții asupra acestora.

A afirmat că, executorul judecătoresc Nicolae Pașa nu a verificat îndeplinirea dispozițiilor menționate, nu a întreprins măsuri legale stipulate la art. 96 Cod de executare, iar ca urmare la 27 mai 2016 automobilul xxxxxxxx a fost înstrăinat persoanei terțe.

A susținut că din cauza executorului judecătoresc Nicolae Pașa, a fost ratată posibilitatea executării hotărârii judecătorești.

La fel, a menționat că, nu au fost verificate toate modalitățile de executare silită a documentului executoriu în vederea identificării bunurilor și veniturilor care aparțin debitorului Ion Duduș. Nu au fost întreprinse măsuri în vederea stabilirii și urmăririi bunurilor debitorului Maia Duduș.

La 27 iunie 2016 executorul judecătoresc Nicolae Pașa a solicitat Inspectoratului Fiscal de Stat furnizarea informației privind veniturile debitorului Ion Duduș, însă la materialele procedurii de executare lipsesc înscrisurile care ar confirma recepționarea și/sau executarea interpelării respective.

Debitorul Duduș Ion a fost anunțat în căutare, iar ca urmare a stabilirii locului de aflare a acestuia, nu au fost întreprinse măsuri în vederea identificării bunurilor care îi aparțin și nici a bunurilor care aparțin debitorului Maia Duduș.

La 16 noiembrie 2016 a depus cerere privind restituirea documentului executoriu și eliberarea copiilor de pe actele procedurii de executare, care a fost repetată la 24 martie 2017, iar încheierea privind restituirea titlului executoriu a fost emisă la 27 martie 2017, însă titlu executoriu a fost restituit de fapt abia la data de 04 mai 2017, iar copiile de pe procedura de executare eliberate în septembrie 2017.

A pretins că, neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile încalcă dreptul garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, iar datorită eventualei neexecutări a hotărârii se încalcă dreptul la protecția proprietății garantat de art. 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Or, în calitate de creditor a demonstrat interesul pentru realizarea dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, s-a prezentat la biroul executorului judecătoresc la prima chemare, activ a participat la procedura de executare, în timp ce executorul judecătoresc nu a depus diligență necesară în vederea executării hotărârii judecătorești.

A relatat că, în urma neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a pierdut încrederea în independența, transparența, imparțialitatea și eficiența justiției în Republica Moldova.

A solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 17 iulie 2014, compensarea prejudiciului moral estimat la suma de 30 000 de lei și a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în sumă de 2500 de lei.

În cadrul examinării cauzei, în ședința de judecată din 06 martie 2018, prin încheiere protocolară au fost antrenați în calitate de intervenienți accesorii executorii judecătorești Nicolae Nicolaescu, Nicolae Pașa și Liudmila Ghețiu (f.d. 68).

Prin hotărârea din 30 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Anatolie Radevici către Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare și cheltuielile de judecată suportate, s-a respins integral ca neîntemeiată (f.d.83).

Prin decizia din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul depus de Anatolie Radevici, cu menținerea hotărârii din 30 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.125, 126-136).

Pentru a decide astfel instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe a ajuns la concluzia că instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, normele de drept material fiind aplicate corect.

Colegiul judiciar a menționat că, dispunerea de titlu executoriu cu privire la încasarea sumelor de bani, atât timp cât creanța nu este asigurată prin garanție reală (gaj, ipotecă) sau personală (fidejusiune), nu în toate cazurile obligatoriu duce la executarea integrală și în termene restrânse a hotărârii judecătorești, dar inevitabil presupune existența riscului unei eventuale executări parțiale sau neexecutării în virtutea diferitor circumstanțe. În cazul dat, lipsa bunurilor (mobile și imobile), mijloacelor bănești (în numerar sau în conturile bancare) și a altor venituri ale debitorului nu a permis executarea efectivă a hotărârii judecătorești.

Mai mult decât atât, instanța de apel a stabilit că executorii judecătorești au întreprins toate acțiunile necesare și posibile în vederea executării silite a hotărârii judecătorești, în timp ce acțiunile reclamantului-apelant manifestate prin depunerea cererilor de restituire a documentului executoriu și respectiv întreruperea efectuării acțiunilor de executare silită de către autoritate competentă, constituie o cauză care este imputabilă lui Anatolie Radevici.

Colegiul civil a conchis că imposibilitatea executării hotărârii judecătorești din motivul lipsei bunurilor, mijloacelor bănești sau altor active în patrimoniul debitorului/debitorilor, nu poate forma obiectul acțiunii în sensul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

La 14 mai 2019 Anatolie Radevici, reprezentat de avocatul Iulian Cașu, au declarat recurs, solicitând casarea hotărârii din 30 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei hotărâri noi prin care să fie admise integral cerințele acțiunii (f.d. 143-149; 151-154).

În motivarea recursurilor și-a exprimat dezacordul cu hotărârea din 30 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și decizia din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, considerându-le neîntemeiate și ilegale.

A menționat că instanțele ierarhic inferioare au apreciat arbitrar probele, ignorând argumentele reclamantului și ținând cont numai de argumentele pârâtului, au încălcat și au interpretat eronat normele de drept material și de procedură, fapt care a dus la încălcarea dreptului fundamental garantat de lege, dreptul al un proces echitabil, judecarea cauzei cu respectarea dreptului reclamantului la apărare și la judecarea cauzei de o instanță imparțială într-un proces contradictoriu și fără discriminare or, concluziile instanțelor de judecată expuse în hotărârile adoptate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

A notat că, la 07 februarie 2019 a înregistrat cerere de apel suplimentară la Curtea de Apel Chișinău, însă la 12 februarie 2019, în ședința de judecată a fost restituit apelul suplimentar ca nefiind tradus în limba de stat. Prin urmare, consideră că, instanța de apel nu a respectat cerințele legii procesuale și a încălcat ordinea de restituire a cererii de apel or, instanța nu a emis încheiere de restituire a cererii de apel suplimentare, nu a indicat condițiile care nu sunt întrunite în temeiul art.art.364, 365 Cod de procedură civilă, sau urma să acorde timp pentru înlăturarea neajunsurilor, astfel încălcându-i dreptul de a formula, argumenta și dovedi poziția sa în proces.

A specificat că instanțele de judecată i-au încălcat drepturile fundamentale garantate, luând în considerație doar argumentele pârâtului.

În conformitate cu art.434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 04 aprilie 2019 (f.d. 141), însă la dosar lipsește confirmarea recepționării deciziei de către părți.

Prin urmare recursurile declarate la 14 mai 2019 de Anatolie Radevici, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 22 mai 2019 și 24 mai 2019 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursurilor declarate de către Anatolie Radevici, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs (f.d. 165-166).

Examinând admisibilitatea recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Anatolie Radevici, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, sunt inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art.433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Anatolie Radevici, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea

esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Anatolie Radevici, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și respectiv sunt

inadmisibile.

În conformitate cu art.art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Anatolie Radevici, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh